

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 05.03.2014, sp. zn. 14 To 23/2014, ECLI:CZ:VSPH:2014:14.TO.23.2014.1

Číslo: 12/2015

Právní věta: Doplnková ochrana ve smyslu § 14a odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, se uděluje cizinci ve vztahu ke konkrétnímu státu, kterým je buď stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, stát jeho posledního trvalého bydliště. Proto udělení takové doplnkové ochrany je překážkou přípustnosti vydání ve smyslu § 393 písm. b) tr. ř. jen vůči těmto státům, nikoliv i státům dalším.*) *) Poznámka redakce: nyní jde o překážku přípustnosti vydání ve smyslu § 91 odst. 1 písm. b) zák. č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 05.03.2014

Spisová značka: 14 To 23/2014

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Přípustnost vydání, Vydání do ciziny

Předpisy: §238 Zákona č. 99/1963 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Z o d ů v o d n ě n í :

Usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 19. února 2014, č.j. 1 Nt 2108/2014-30, bylo rozhodnuto, že podle § 396 odst. 2 a § 71 odst. 1 trestního řádu se vyžádaná T. P. propouští z předběžné vazby na svobodu. V odůvodnění zmíněného usnesení krajský soud konstatuje, že od 30. srpna 2012 bylo u tohoto soudu vedeno řízení o vydání T. P. k trestnímu stíhání na Ukrajinu pro skutek, kvalifikovaný jako trestný čin přivlastnění, zpronevěry nebo odcizení majetku v důsledku zneužití služebního postavení podle § 191 odst. 5 ukrajinského trestního zákona. Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 21. února 2013, sp.zn. 14 To 8/2013, bylo rozhodnuto o přípustnosti vydání a dne 7. března 2013 byla věc předložena tehdejšímu ministru spravedlnosti k rozhodnutí o vydání. T. P. byla usnesením téhož krajského soudu ze dne 17. května 2012, č.j. 1 Nt 1522/2012-23, vzata do předběžné vazby, v níž se nachází do současné doby.

Dne 19. února 2014 byla krajskému soudu postoupena žádost T. P. o propuštění z předběžné vazby, v níž se poukazuje na skutečnost, že rozhodnutím ministerstva vnitra ze dne 18. února 2014, sp.zn. OAM-66/LE-LE05-LE05-2013, jí byla udělena doplnková ochrana podle § 14a zákona o azylu na dobu

12 měsíců od právní moci uvedeného rozhodnutí. Opis tohoto rozhodnutí byl k žádosti připojen. Krajský soud ve shora uvedené skutečnosti s odkazem na § 393 písm. b) trestního řádu shledal překážku vydání T. P. do cizího státu minimálně po dobu, na níž byla doplňková ochrana poskytnuta a v důsledku toho podle něj postrádá dalšího opodstatnění i zajišťující institut předběžné vazby. Z tohoto důvodu žádosti o propuštění z předběžné vazby vyhověl.

Proti uvedenému usnesení podala v zákonem stanovené lhůtě státní zástupkyně stížnost, v níž rekapituluje dosavadní průběh extradičního řízení a poukazuje na předchozí rozhodnutí o předběžné vazbě, z nichž dovozuje, že důvod předběžné vazby u T. P. trvá i nadále. Věc se v současné době nachází ve stadiu po rozhodnutí o přípustnosti vydání a je na ministru, resp. ministryni spravedlnosti, aby posoudila, zda udělení doplňkové ochrany vytváří překážku vydání na Ukrajinu. Za situace, kdy takové rozhodnutí dosud učiněno nebylo, nemůže shora uvedené správní rozhodnutí odůvodňovat propuštění T. P. z předběžné vazby.

Podle státní zástupkyně značné pochybnosti vyvolává vyznačení právní moci na rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany, k níž došlo v předstihu, tedy ještě předtím, než se rozhodnutí fakticky stalo pravomocným.

Vedle toho státní zástupkyně poukazuje na skutečnost, že dne 14. června 2013 požádala i Generální prokuratura Ruské federace o vydání T. P. k trestnímu stíhání pro trestný čin podvodu podle § 159 odst. 4 trestního zákona Ruské federace, spočívajícím v odcizení majetku cestou oklamání a zneužití důvěry, spáchaným organizovanou skupinou ve zvlášť závažném rozsahu ve třech případech, dále pro trestný čin legalizace peněžních prostředků nebo jiného majetku získaného jinými osobami trestnou činností podle § 174.1 odst. 3 trestního zákona Ruské federace a trestný čin způsobení škody na majetku podvodem nebo zneužitím důvěry podle § 165 odst. 2 písm. a), b) trestního zákona Ruské federace. Krajské státní zastupitelství v Plzni dne 26. září 2013 předložilo ve smyslu § 397 odst. 1 trestního řádu krajskému soudu návrh na vyslovení přípustnosti vydání, o kterém dosud veřejné zasedání nebylo nařízeno.

Propuštěním T. P. z vazby by podle názoru státní zástupkyně došlo ke zmaření obou shora uvedených extradičních řízení, a proto v závěru podané stížnosti navrhla, aby Vrchní soud v Praze napadené usnesení podle § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu zrušil a znovu rozhodl tak, že podle § 396 odst. 2 a § 71a trestního řádu se žádost T. P. o propuštění z předběžné vazby zamítá.

Podáním ze dne 27. února 2014 státní zástupkyně doplnila podanou stížnost tak, že nelze souhlasit se závěrem Krajského soudu v Plzni uvedeným v odůvodnění napadeného usnesení, že doplňková ochrana podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění, je překážkou povolení vydání do cizího státu. Podle uvedeného ustanovení se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo státu podle svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Z uvedeného podle názoru státní zástupkyně vyplývá, že doplňková ochrana se vztahuje na domovský stát T. P., tedy na Ruskou federaci, nikoliv na Ukrajinu. Rozhodnutí o doplňkové ochraně tedy není v daném případě překážkou vydání na Ukrajinu, a proto nemůže být ani důvodem propuštění vyžádané

osoby z předběžné vazby. Stanovisko úředníků Ministerstva vnitra, s nímž argumentuje odůvodnění napadeného usnesení, nemá podle státní zástupkyně oporu v zákoně.

K obsahu stížnosti státní zástupkyně se prostřednictvím své obhájkyň vyjádřila dne 25. února 2014 T. P. Uvedla, že poté, co se dověděla o politicky motivovaném trestním stíhání vedeném proti ní v Ruské federaci, se rozhodla požádat Českou republiku o udělení mezinárodní ochrany. Řízení bylo zahájeno 9. dubna 2013 a dne 18. února 2014 bylo ministerstvem vnitra vydáno již shora uvedené rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany na dobu 12 měsíců, na jehož podkladě krajský soud nařídil veřejné zasedání na 28. března 2014, kdy lze očekávat rozhodnutí, že vydání T. P. k trestnímu stíhání do Ruské federace není přípustné.

T. P. ve svém vyjádření dále uvádí, že ustanovení § 393 písm. b) trestního řádu jako překážku vydání vyžádané osoby stanoví udělení mezinárodní ochrany vyžádané osobě poskytnuté zvláštním právním předpisem nebo mezinárodní smlouvou. Takovým zvláštním předpisem se rozumí zákon o azylu, který upravuje dvě formy mezinárodní ochrany, jež může být žadateli v České republice poskytnuta – azyl a doplňkovou ochranu. Z formulace uvedeného ustanovení trestního řádu vyplývá, že v případě souběhu extradičních žádostí více cizích států představuje mezinárodní ochrana překážku pro vydání osoby do jakéhokoliv z dožadujících států, t.j. v daném případě jak na Ukrajinu, tak do Ruské federace.

V této souvislosti T. P. odkazuje na náleží Ústavního soudu ze dne 10. září 2013, sp. zn. [III. ÚS 665/11](#), ve kterém se uvádí:

„Důvody nepřipustnosti vydání podle § 393 trestního řádu jsou stejným způsobem relevantní nejen v době rozhodování soudu o přípustnosti vydání, ale i kdykoliv poté, tedy až do okamžiku jeho realizace. Z tohoto důvodu musí ministr spravedlnosti při svém rozhodování vždy zvažovat, zda předmětné rozhodnutí soudu není založeno na skutkových zjištěních, která v důsledku plynutí času přestala být aktuální, a tedy zda jej i nadále lze považovat za relevantní podklad pro případné povolení vydání. Pokud by tomu tak totiž nebylo, byl by povinen vydání nepovolit, aniž by byl sám oprávněn rozhodnout, zda je případné vydání přípustné i za těchto změněných poměrů. Jednou ze skutečností, která by jednoznačně zpochybňovala přípustnost vydání a k níž by navíc došlo rozhodnutím orgánu veřejné moci, je dodatečné udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 393 písm. b) trestního řádu.“

Ministryně spravedlnosti je tedy podle názoru T. P. povinna rozhodnout o nepovolení vydání vyžádané k trestnímu stíhání na Ukrajinu i do Ruské federace.

Důvod předběžné vazby podle názoru T. P. tak v okamžiku udělení doplňkové ochrany pominul, protože není dán žádný logický důvod, proč by měla do doby rozhodnutí ministryně spravedlnosti ve smyslu § 399 trestního řádu před orgány České republiky prchat a skrývat se. Navíc, kromě Ruské federace, nemá jmenovaná v jiném státě mimo území České republiky žádné zázemí a její vycestování znemožňuje i fakt, že její cestovní pas byl předán ministerstvu vnitra.

K námitkám týkajícím se vyznačení data právní moci na rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany T. P. uvedla, že podle § 24a zákona o azylu se rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany doručuje zástupci i zastoupenému a právní účinky doručení nastávají doručením zastoupenému a tímto dnem podle § 31a uvedeného zákona nabývá rozhodnutí právní moci. Obhájkyň převzala rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany osobně na ministerstvu vnitra dne 18. února 2014 a současně byla informována o tom, že T. P. bude doručeno dne 19. února 2014. Tímto doručením tak rozhodnutí v daném případě nabylo právní moci. Vyznačení doložky právní moci je pouhým osvědčením, které na samotnou právní moc uvedeného rozhodnutí nemá jakýkoliv vliv. Z těchto důvodů má za to, že Krajský soud v Plzni vyhodnotil rozhodující skutečnosti správně a úplně a

rozhodl v souladu se zákonem. Proto navrhla, aby stížnost státní zástupkyně byla zamítnuta.

Podáním datovaným dnem 3. března 2014 T. P. doplnila své vyjádření k podané stížnosti o stanovisko, zda lze vyhovět podnětu, kterým se údajně v řízení o vydání jmenované k trestnímu stíhání do Ruské federace domáhá státní zástupkyně u Krajského soudu v Plzni jejího vzetí do předběžné vazby (patrně v případě, pokud by v řízení o vydání na Ukrajinu došlo k jejímu propuštění).

Vrchní soud v Praze na základě podané stížnosti podle § 147 odst. 1 trestního řádu přezkoumal správnost výroku napadeného usnesení a řízení, které mu předcházelo, a shledal stížnost důvodnou.

Samotnému řízení, které před Krajským soudem v Plzni předcházelo rozhodnutí o propuštění z předběžné vazby, nelze z hlediska zachování práva na obhajobu vyžadované osoby ničeho vytknout. K rozhodování v prvním stupni o žádosti o propuštění vyžádané osoby je krajský soud oprávněný a v dané věci i příslušný, bez ohledu na to, že o přípustnosti vydání již bylo pravomocně rozhodnuto a věc byla předložena ministryni spravedlnosti k rozhodnutí ve smyslu § 399 trestního řádu. Byly rovněž splněny podmínky k tomu, aby o žádosti krajský soud rozhodoval v neveřejném zasedání.

Jak již v odůvodnění napadeného usnesení konstatuje Krajský soud v Plzni, řízení o žádosti o vydání bylo zahájeno před 1. lednem 2014, a proto se na něj vztahují ustanovení trestního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2013, nikoliv zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

I když se o tom v odůvodnění napadeného usnesení krajský soud výslovně nezmiňuje, v rámci rozhodování o žádosti o propuštění z předběžné vazby je třeba zkoumat, zda důvody předběžné vazby pominuly, a pokud i nadále trvají, zda přichází v úvahu nahrazení předběžné vazby některým z opatření uvedených v § 73 a § 73a trestního řádu, na která § 396 odst. 2 uvedeného zákona odkazuje. Dále je třeba posoudit význam nové skutečnosti, o kterou T. P. opřela svoji žádost o propuštění z vazby, t.j. již shora citované rozhodnutí ministerstva vnitra o přiznání doplňkové ochrany, a to již z toho hlediska, že předběžná vazba není samoučelným institutem, při jehož aplikaci by nebylo potřebné zvažovat, zda další vedení vydávacího řízení má smysl.

Otázku nutnosti dalšího trvání předběžné vazby T. P. posuzoval krajský i vrchní soud naposledy v souvislosti s rozhodováním o přípustnosti přijetí nabídky peněžité záruky jako opatření nahrazujícího vazbu. Ke stížnosti státní zástupkyně zdejší vrchní soud usnesením ze dne 4. prosince 2013, sp. zn. 14 To 165/2013, podle § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu zrušil usnesení krajského soudu o přijetí peněžité záruky a znovu se rozhodl tak, že podle § 73a odst. 2 písm. b) trestního řádu se nabídka peněžité záruky jako náhrady předběžné vazby T. P. v řízení o jejím vydání k trestnímu stíhání na Ukrajinu, vedeném u Krajského soudu v Plzni tehdy pod sp.zn.1 Nt 101/2012, nepřijímá. V odůvodnění uvedeného usnesení konstatoval, že přesto, že předběžná vazba trvá dlouhou dobu, z důvodů, které dále popisuje, i nadále existuje důvodná obava, že vyžádaná by se mohla snažit vyhnout vydání pod dojmem ohrožení vysokým trestem, který jí v případě prokázání viny hrozí, nehledě na to, že o vydání pro závažnou trestnou činnost žádá i Ruská federace. Tato okolnost i s přihlédnutím k tomu, že o přípustnosti vydání na Ukrajinu již v té době bylo pravomocně rozhodnuto, intenzitu vazebního důvodu ve smyslu § 396 odst. 1 trestního řádu posiluje. Již v té době neprobíhaly žádné úkony k ukončení vydávacího řízení a k ukončení předběžné vazby, protože se vyčkávalo skončení správního řízení o žádosti T. P. o poskytnutí azylu.

Odhlédneme-li od skutečnosti, že řízení o udělení mezinárodní ochrany T. P. již bylo pravomocně skončeno, nenastala v mezidobí žádná nová skutečnost, která by mohla významněji ovlivnit závěr o trvání důvodu předběžné vazby, jak ji podrobně posuzoval soud v předchozím shora citovaném usnesení. I nadále platí, že řízení se nachází ve stadiu, kdy bylo pravomocně rozhodnuto o

přípustnosti vydání pro závažnou úmyslnou trestnou činnost, kterou měla být způsobena mimořádně vysoká majetková škoda a vyžadované osobě v případě prokázání viny hrozí trest odnětí svobody ve výměře od sedmi do dvanácti let. Jmenovaná se na území České republiky ocitla jako turistka, bez jakýchkoliv osobních, majetkových nebo pracovních vazeb a v průběhu extradičního řízení byla České republice doručena další žádost o její vydání ze strany třetího státu. Stejně jako v době předchozího rozhodování o žádosti o propuštění z předběžné vazby se ve věci vyčkává rozhodnutí ministryně spravedlnosti o tom, zda se vydání povoluje, které bylo dosud blokováno probíhajícím správním řízením o žádosti o udělení azylu.

Na základě těchto skutečností proto i nadále platí závěr o důvodné obavě z útěku T. P. v případě jejího propuštění z předběžné vazby na svobodu ve smyslu § 396 odst. 1 trestního řádu. S tímto závěrem konečně nepolemizuje ani odůvodnění napadeného usnesení, ani vyjádření T. P. ke stížnosti státní zástupkyně; jak krajský soud, tak obhájkyň se zaměřují na skutečnost, že T. P. byla udělena doplňková ochrana a z toho dovozují, že předběžná vazba nadále ztratila své opodstatnění, protože rozhodnutí ministryně spravedlnosti nutně musí spočívat v odmítnutí vydání.

K hodnocení samotného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany považuje vrchní soud v úvodu za nutné uvést, že nepovažoval za potřebné blíže se zabývat námitkami státní zástupkyně týkajícími se okolností, za nichž byla k rozhodnutí připojena doložka právní moci, a vyvozovat z toho, že takové rozhodnutí je vadné, jak státní zástupkyně naznačuje. Je samozřejmě přinejmenším neobvyklé, že správní orgán vyznačí právní moc rozhodnutí dnem, který teprve nastane, avšak v průběhu další doby nenastaly žádné okolnosti, které by zpochybňovaly závěr o tom, že správní rozhodnutí se skutečně stalo pravomocným. Daleko podstatnější význam pro posouzení věci má obsah tohoto správního rozhodnutí.

Ministerstvo vnitra podle výroku uvedeného správního rozhodnutí udělilo podle § 14a zákona o azylu T. P. doplňkovou ochranu na dobu 12 měsíců. Skutečnost, že předchozím výrokem rozhodlo, že jmenované azyl neuděluje, nemá pro aktuální posouzení věci význam, protože v tomto okamžiku má i doplňková ochrana z hlediska § 393 písm. b) trestního řádu stejné právní účinky. Rozsah ochrany, který uvedené ustanovení trestního řádu zmiňuje, vyplývá již ze samotného § 14a odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 165/2006 Sb. Podle něj se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže, nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo státu určeného podle svého posledního trvalého bydliště. Pro posouzení věci nemá význam obsah odstavce 2 citovaného ustanovení, definující pojem vážné újmy, protože soudu v extradičním řízení nepřísluší přezkoumávat zjištění správního orgánu o existenci hrozby takové újmy.

Jak azyl, tak následně i ochrana poskytovaná uprchlíkům, historicky vycházejí z uznané nutnosti zajistit občanům jiných států lidská práva a svobody za situace, kdy jim je odpírá stát, jehož jsou občany, nebo tehdy, když takové osoby z vážných důvodů se nemohou nebo nechtějí takové ochrany v domovském státě dovolat. Doplňková ochrana zakotvená v zákonu o azylu vychází ze směrnice Rady Evropské unie č. 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní občané třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany. Jejím smyslem je poskytnout statusovou ochranu osobám, byť nesplňují podmínky pro udělení azylu. Sociální péče se pak těmto osobám poskytuje ve stejném rozsahu, jako občanům daného členského státu. Udělením doplňkové ochrany se tedy supluje povinnost, kterou má jinak stát vůči svým občanům.

Z rozhodnutí ministerstva vnitra v souladu s § 14a zákona o azylu zcela jednoznačně vyplývá, že doplňková ochrana byla T. P. udělena po vyhodnocení politické a bezpečnostní situace ve státě, jehož je občankou, t.j. v Ruské federaci, a rizik porušování jejích lidských práv v případě, že bude vyhověno extradiční žádosti a bude do Ruské federace k trestnímu stíhání vydána. Ministerstvo vnitra se v této souvislosti nezabývalo a ani nemohlo zabývat otázkou, zda stejnou hrozbu pro jmenovanou představuje případné vydání na Ukrajinu, nebo do kteréhokoliv dalšího státu.

Krajský soud v Plzni ze shora citovaného rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany dovodil, že tím vznikla překážka vydání ve smyslu § 393 písm. b) trestního řádu, který stanoví, že vydání osoby do cizího státu je nepřípustné, jestliže jde o osobu, které byla v České republice udělena mezinárodní ochrana, v rozsahu ochrany poskytnuté této osobě zvláštním právním předpisem nebo mezinárodní smlouvou. Podle odůvodnění jeho usnesení přiznání doplňkové ochrany představuje překážku vydání do jakéhokoliv cizího státu. Na podporu své argumentace krajský soud odkazuje na názor vyjádřený údajně v komentáři nakladatelství C.H.Beck k trestnímu řádu a ve faxové zprávě ministerstva vnitra. Pro úplnost je třeba připomenout, že obhájkyň T. P. ve svém vyjádření poukazuje na to, že ke stejnému závěru dospěl i Ústavní soud v nálezu sp. zn. [III. ÚS 665/11](#).

Pokud se vyjde z gramatického, resp. sémantického výkladu daného ustanovení trestního řádu, pak by bylo možné učinit závěr, že udělení mezinárodní ochrany poskytuje jejímu nositeli ochranu před všemi státy světa, tedy že ho - i v rozporu s citovanou směrnicí Rady Evropské unie - povyšuje nad ostatní občany hostitelského státu, kteří v takovém rozsahu před předáním do jiného členského státu chráněni nejsou. Podle názoru vrchního soudu je třeba se velmi pečlivě zabývat otázkou výkladu daného ustanovení i z hlediska historického, systematického a především teleologického při posuzování, zda je cílem zákonodárce takový stav vyvolat, nebo zda zmíněná dikce citovaného ustanovení je jen úsporným vyjádřením a odrazem toho, že v extradičním řízení je pravidlem, že státy se dožadují především vydání svých vlastních občanů.

Jak již bylo shora uvedeno, mezinárodní ochrana se historicky vyvinula jako útočiště před pronásledováním ze strany domovského státu a zejména po zkušenostech se světovými válkami představuje základní nástroj při řešení uprchlictví. Jeho smyslem je poskytnout status odpovídající standardní ochraně, kterou jinak požívají občané demokratických států. Z toho vychází i dikce české Listiny základních práv a svobod, která ve svém článku 43 poskytnutí azylu cizinci spojuje s jeho pronásledováním za uplatňování politických práv a svobod.

Podobně i v Chartě základních práv Evropské unie, je právo na azyl vyjádřeno v souladu s pravidly Ženevské úmluvy ze dne 28. července 1951 a Protokolem ze dne 31. ledna 1967, týkajícím se postavení uprchlíků. Čl. 33 uvedené mezinárodní úmluvy obsahuje záruku v podobě zákazu vyhoštění a navracení (refoulement), podle níž žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.

Pokud by přiznání mezinárodní ochrany představovalo „ochranu proti celému světu“, pak by se logicky muselo promítnout a uplatňovat i ve vztazích mezi demokratickými státy, např. mezi státy Evropské unie; ne v tom směru, že by jeden členský stát uděloval mezinárodní ochranu občanu jiného členského státu, ale tak, že by takovému státu nemohl předat občana třetího státu s poukazem na to, že mu udělil mezinárodní ochranu. Mezinárodní dokumenty, na jejichž podkladě mezi těmito státy dochází k předávání osob k trestnímu stíhání, ale nepřipouštějí ani fakultativní odmítnutí právní pomoci s odkazem na to, že osobě, o jejíž předání se žádá, byla v dožádaném státě udělena mezinárodní ochrana jako odraz hrozby porušování jejích práv ve státě, jehož je občanem.

Ze shora uvedeného je třeba dovodit, že ochrana ve vztahu k třetím státům se poskytuje takové osobě ve standardním rozsahu, který jinak vyplývá z obecně uznávaného principu, že mezinárodní

smlouvy o lidských právech a základních svobodách mají přednost před smluvními dokumenty, upravujícími speciální formy spolupráce států, např. v oblasti potírání kriminality, projevující se ve vytvoření pravidel aplikace takových právních nástrojů jako je např. extradice. Jinými slovy – ve vztahu ke třetím státům je třeba jak u nositele mezinárodní ochrany, tak u kterékoliv jiné osoby vždy jednotlivě zkoumat, zda s extradicí nebude spojena důvodná obava z porušování jejich práv a svobod a pokud ano, pak je vydání nepřípustné.

Argumentace ve vztahu k demokratickým státům, že vydání, resp. předání je nepřípustné, protože je třeba všemožně chránit vyžádanou osobu před porušováním jejich práv v zemi jejího původu, nemůže uspět. K takové ochraně naopak slouží princip, zakotvený jak v Evropské úmluvě o vydávání, tak v řadě dvoustranných extradičních smluv, nebo i v Rámcovém rozhodnutí Rady Evropské unie o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, že další vydání, resp. předání osoby do třetího státu podléhá souhlasu prvního vydávajícího státu.

Shora uvedený závěr není v rozporu ani s již zmiňovaným nálezem Ústavního soudu, sp. zn. [III. ÚS 665/11](#), a pro úplnost je třeba dodat, že ani s doktrinálním výkladem, na který odkazuje v odůvodnění napadeného usnesení krajský soud. Komentář k trestnímu řádu se v této souvislosti omezuje jen na konstatování, že „Tento důvod nepřípustnosti vydání pokrývá rovněž osoby, které požívají doplňkové ochrany jako jedné z forem mezinárodní ochrany poskytované podle zákona o azylu a zajišťující těmto osobám možnost nebýt vystaveny reálně hrozící újmě ve státě, jehož jsou občany.“. O ochraně takových osob před třetími státy se ale komentář vůbec nezmiňuje a není tedy zřejmé, z čeho je podle odůvodnění napadeného usnesení s odkazem na právě zmíněný komentář dovozována.

Ve shora citovaném nálezu Ústavního soudu se pak objevuje to, co již vyplývá z citovaného článku Ženevské úmluvy o uprchlících, t.j. požadavek respektování zákazu non refoulement. Ústavní soud, který se v této souvislosti jinak zabýval ústavní stížností, týkající se extradičního řízení stěžovatele do státu, jehož je občanem, k tomu uvedl:

„V řízení o ústavní stížnosti proti rozhodnutí ministra spravedlnosti podle § 399 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, kterým bylo povoleno vydání stěžovatele z České republiky do cizího státu, Ústavní soud posuzuje, zda bylo vydáno na základě rozhodnutí soudu, kterým bylo vysloveno, že vydání je přípustné, a zda předmětné rozhodnutí soudu není založeno na skutkových zjištěních, která v důsledku plynutí času přestala být aktuální. Takovouto relevantní skutečnost by představovalo např. dodatečné udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 393 písm. b) trestního řádu. Překážka povolení vydání je ale dána i v případě, že nebylo pravomocně skončeno řízení o první žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany, včetně případného soudního přezkumu. Smyslem obou uvedených podmínek povolení vydání je garance, že jeho realizace nebude znamenat porušení závazku vyplývajícího ze zásady non-refoulement ve smyslu čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, publikované společně s Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků z 31. ledna 1967 pod č. 208/1993 Sb., a čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jenž má jako závazek ze smlouvy o ochraně lidských práv přednost před jinými závazky z mezinárodních smluv.“...„Ústavní soud připomíná, že podstatou zásady non-refoulement je zákaz státu vyhostit nebo povolit vydání uprchlíka do jiného státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo osobní svoboda na základě rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení (čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků), resp. v němž by mu hrozilo, že bude porušeno jeho právo na život (čl. 2 Úmluvy) nebo že bude vystaven mučení nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu (čl. 3 Úmluvy, čl. 3 Úmluvy proti mučení) – srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12. dubna 2005 ve věci Shamayev a ostatní proti Gruzii a Rusku č. 36378/02, § 335, ze dne 8. listopadu 2005 ve věci stížnosti Bader a Kanbor proti Švédsku č. 13284/04, § 41 a 42, a ze dne 28. února 2008 ve věci Saadi proti Itálii č. 37201/06, § 125. Pakliže se přitom tento závazek z mezinárodních smluv dostane do kolize se závazkem k extradicí, uplatní se

zde v minulosti vyslovený závěr, že „respekt a ochrana základních práv jsou definičními znaky materiálně chápaného právního státu“, protože „v případě, že vedle sebe existuje smluvní závazek chránící základní právo a smluvní závazek, který směřuje k ohrožení téhož práva, musí závazek první převážet“ (srov. nálezy sp. zn. [I. ÚS 752/02](#)).“.

Ke stejnému závěru dospěl Ústavní soud i ve svých dalších rozhodnutích (srov. např. stanoviska pléna [Pl. ÚS 41/10](#) nebo Pl. ÚS-st. 37/13).

Na základě shora uvedených skutečností je třeba souhlasit s argumentací, objevující se v odůvodnění stížnosti státní zástupkyně, že doplňková ochrana udělená T. P. rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 18. února 2014 se vztahuje bez dalšího na její domovský stát, tedy na Ruskou federaci, ale nikoliv i na Ukrajinu nebo na kterýkoliv další stát; toto rozhodnutí tak nepředstavuje automaticky překážku vydání na Ukrajinu. Uvedené rozhodnutí tak obecně nevytváří překážku nepřipustnosti vydání ve smyslu § 393 písm. b) trestního řádu, resp. s ohledem na stadium řízení překážku, pro kterou by ministryně spravedlnosti při svém rozhodování podle § 399 trestního řádu musela rozhodnout, že vydání na Ukrajinu nepovolí. Je samozřejmě plně v její pravomoci, jakými úvahami se při tomto rozhodování bude řídit a jaké skutečnosti bude považovat za rozhodující. Nelze ale uzavřít, že předem je vyloučeno, aby rozhodla tak, že vydání povoluje.

I nadále zatím trvá důvodná obava z útěku T. P. před extradičním řízením s ohledem na skutečnosti popsané shora. Vrchní soud v Praze proto ke stížnosti státní zástupkyně rozhodl tak, že § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu napadené usnesení zrušil a protože nebylo nutné ve věci provádět další šetření, zejména obstarávat další důkazy, znovu rozhodl tak, že podle § 396 odst. 2 a § 71a trestního řádu se žádost T. P. o propuštění z předběžné vazby s ohledem na shora uvedené zamítá.

Otázkou dalšího postupu v řízení o vydání do Ruské federace se Vrchní soud v Praze nezabýval, i když obhájkyně T. P. považovala za nutné ve svém doplňujícím vyjádření ke stížnosti státní zástupkyně se k tomu vyjádřit. O této extradiční žádosti probíhá samostatné řízení, které vede Krajský soud v Plzni a Vrchnímu soudu v Praze nepřisluší do něj cestou rozhodování v jiné věci jakkoliv zasahovat.